

PO OBISKU PREDSEDNIKA GRONCHIJA V AMERIKI

Gospodarska tekma med vzhodom in zapadom

Zakaj se širi komunizem - Preosnova Atlantske zveze prva dolžnost sedanosti

Potovanje predsednika republike Gronchija po Združenih državah in Kanadi je vzbudilo veliko pozornost v mednarodni javnosti. Kar je posebno vplivalo, je bil nenavadno odkrit in pogumen način, kako je govoril zapadnjakom. Namesto da bi se — kakor je pri takih priložnostih običaj — Ameriki le zahvaljeval za pomoč, ki jo je nudila Italiji, ter veličal »prijateljstvo med obema deželama«, si je upal povedati Amerikancem tudi marsikatero bridko resnico.

Italija — je rekel — je združena z zapadom v atlantski zvezi in hoče ostati zvesta dolžnostim, ki jih je vzela nase. K temu jo sili že to, da je od nekdanj spadal v krog zahodne demokratične in krščanske omike. Izpolnjevati hoče tudi svoje obveznosti na vojaškem področju.

Da so se zapadne države primerno oborožile, je bilo koristno in potrebno, posebno dokler je Sovjetska zveza imela tako vojaško premoč, da bi bila lahko vsak čas s svojimi armadami preplavila Evropo.

Toda vtem so se razmere v svetu bistveno spremenile. Med obema taboroma je zavladalo tudi v vojaškem pogledu nekako ravnotežje in nevarnost nenadnega oboroženega napada je odstranjena. Tako zvana hladna vojna se je končala in napočila je zgodovinska doba povsem nove borbe ali tekme med komunizmom in njegovimi nasprotniki. Boj se je prenesel z zgolj vojaškega na ideološko, gospodarsko in politično področje.

V ČEM JE PRIVLAČNOST KOMUNIZMA

Mi verujemo — je dejal Gronchi — v demokracijo in svobodo ter menimo, da je država za to na svetu, da služi človeku, ne pa da človek služi državi.

Vendar zapadna demokracija mora dokazati z dejanji in ne le z besedami človeštvu, da je boljša od komunizma. Vse do tlej, dokler bodo vladale v notranjosti poedinih zapadnih dežel in v odnosih med zapadnimi narodi težke socialne krivice, zahod ne bo mogel svetu dokazati, da je njegov družabni red boljši od komunističnega.

Načelo svobode se je na zapadu večkrat prikazalo v dejanskem življenju le v tej obliki, da so močnejši imeli svobodo zatirati in izkoriščati šibke. V takih primerih je za rezeve svoboda seveda le prazna beseda.

Od tod izhaja po Gronchijevem mnenju vsa privlačna sila komunizma. V očeh mnogih je komunizem družabni red, sposoben rešiti najnižje, razdedinjene sloje vsaj najhujše siromaščine. Če ne bo zapadni demokraciji uspelo zagotoviti vsakemu moškemu in vsaki ženski takih življenjskih pogojev, da

se lahko osvobodijo »bede in lakote«, se bo komunizem z veliko močjo naprej širil.

To seve ne velja za Ameriko in druge bogate dežele, prav gotovo pa za veliko število revnih narodov. Primerjajmo samo Združene države in Italijo! Vsaka ameriška družina ima približno toliko rednih dohodkov kolikor pet ali šest italijanskih. Posebno zastala je še južna Italija.

Bednim množicam, ki same še niso doživele komunizma, boš zaman razlagal, da pod komunizmom ni svobode in niti ne splošne blaginje. One vidijo samo svojo revščino ter se je hočejo za vsako ceno rešiti, vse drugo je zanje postranskega pomena. Zato se brez mnogo razmišljanja priključujejo komunizmu, ki so si postavili za cilj, da zrušijo obstoječi krivični družabni red.

NAJBOLJ PEREČA NALOGA ZAPADA

Vodilne zapadne velesile se po Gronchijevem prepričanju ne zavedajo dovolj jasno teh osnovnih dejstev in se zaradi tega tudi niso še lotile dovolj resno najvažnejše naloge, ki jim jo narekuje novi svetovni položaj.

Za uspešno tekmo s komunizmom ne zadoštuje, da se zahodne države dobro oborožijo, temveč je velikanske važnosti, da se odpravijo socialne krivice ter izravnavajo velike gospodarske neenakosti med posameznimi drža-

vami. Dolžnost naprednih in bogatih zahodnih dežel je pomagati revnim in zaostalim, da se tudi one gospodarsko razvijejo ter dosežejo primerno blaginjo.

Atlantska zveza se mora spremeniti iz zgolj vojaške v gospodarsko, politično in socialno, to se pravi v vseobsežno življenjsko skupnost zapadnih narodov. To je prva in najvažnejša sedanja naloga zapadnega sveta. Edino če bo to nalogo izpolnila, bo zapadna demokracija sposobna uspešno tekmovali s Sovjetsko zvezo in komunizmom.

To Gronchijevo gledanje je tembolj upravičeno, ker so Stalinovi nasledniki iz temelja spremenili svojo politično taktiko do zapada. Na zadnjem občnem zboru boljševiške stranke v Moskvi so proglasili načelo, da pot, ki naj privede komunizem do končne zmage, ni treba, da gre nujno skozi oborožen upor in krvavo revolucijo, temveč da komunisti lahko pridejo do večine in oblasti tudi z navadnimi demokratičnimi sredstvi, to se pravi s tem, da le s svojo propagando in gospodarskimi ukrepi pritegnejo večino ljudskih množic na svojo stran. Ker je z izumom grozotne vodikove bombe postala nova vojna tako rekoč nemogoča, so mirna demokratična sredstva prav za prav poglavitna, ki naj se jih komunisti poslužujejo v boju proti svojim nasprotnikom.

Splošna komunistična ofenziva

Vpliv zapadnih velesil v Aziji in Afriki skuša Sovjetska zveza izpodkopati v prvi vrsti s tem, da podpira vsa stremjenja ondotnih narodov po popolni neodvisnosti, zlasti pa s tem da nudi onim, ki so se že osvobodili, vsestransko gospodarsko pomoč. Kar tamkajšnje mlade države najbolj potrebujejo, so stroji in nove tovarne, ker so prepričane, da jih le lastna industrija more osvoboditi odvisnosti od tujine.

Sovjetska Rusija je čvrsto odločena, da z zapadom tudi na tem področju uspešno tekmuje. To je eden izmed vzrokov, da sta Hruščev in Bulganin v sporu z Malenkovom zahtevala, naj se v novi petletki postavi ves poudarek na čim mogočnejši razvoj sovjetske težke industrije. Hruščev je v tem uspel in dosegel poleg tega, da so se v velikopotezne načrte nove sovjetske svetovne politike vključile tudi vse zavezniške države: težki industriji so posvetile največjo skrb Vzhodna Nemčija, Čehoslovaška, Poljska, Ogrska in Romunija.

Najnazornejšo sliko o novih težnjah sovjetske gospodarske politike nam je nudil velesojem v Lipskem, ki se je pred kratkim zaključil. Na njem je lahko vsakdo spoznal,

da delajo sovjetske podložniške države po enotnem načrtu, zamišljenem in zasnovanem v Moskvi. Velika vloga je pri tem dodeljena Vzhodni Nemčiji: njej je naloženo, da v svoji prihodnji petletki poveča splošno industrijsko proizvodnjo za polovico, število strojev za izdelovanje orodja pa podvoji. Del tega industrijskega blaga je namenjen sovjetskim zavezniškim državam, ostalo pa še nerazvitim deželam v Aziji in Afriki.

Med te spadajo Indonezija, Afganistan, Siam, Burma, Pakistan in Indija, pomoč ponujajo pa tudi Turčiji, Grčiji, narodom Srednjega Vzhoda in Portugalski in celo deželam Srednje in Južne Amerike.

PLODONOSNO TEKMOVANJE

Da se Sovjetska zveza spušča tudi na tem področju v tekmo z mogočno Ameriko, je nekaj povsem novega. Amerika je namreč, kar se tiče industrije in tehnike, mnogo naprednejša od Rusije in razpolaga z neprimerno bogatejšimi sredstvi.

V zadnjem desetletju je izdala za pomoč tujini nič manj ko 51 milijard dolarjev, kar predstavlja nezaslišano veliko vsoto. Od tega

NOVICE Z VSEGA SVETA

NADŠKOF MAKARIOS V IZGNANSTVU

Voditelj grškega narodnega odpora na Cipru škofa Makariosa so Angleži pretekli petek prišli ravno v trenutku, ko se je odpravil v Atene, ter ga odpeljali v izgnanstvo na otočje, ki leži v Indijskem oceanu nedaleč od Madagaskarja.

V odgovor so takoj izbruhnile v Solunu, Atenah, na otoku Kreti in v drugih grških krajih ostre protiangelske demonstracije, ki so se sprevrgle ponekod v težke nered. V Solunu je bilo ranjenih 121 oseb. Orožniki so morali poklicati na pomoč vojaštvo ter poslati na ulice oklopne enote, da se vzpostavi red. Izgredniki so kljub temu porušili do tal angleški konzulat na Kreti ter ga izropali.

Grška vlada je proti internaciji škofa Makariosa silno ogorčeno protestirala pri Združenih narodih, Sveti sinod grške pravoslavne Cerkve je pa naslovil na vse pravoslavne Cerkve po svetu »plamteč poziv«, naj pomagajo, da se popravi »bogokletno nasilje«, prizadejano od Angležev nadškofu Makariosu.

Londonska vlada je hotela dokazati, da zna, če je treba, biti tudi zelo odločna, toda se je očitno prenačljiva. Makarios je v očeh svojega naroda postal mučenik in vprašanje za svobodo se borečih Grkov na otoku Cipru je še bolj stopilo v središče mednarodne pozornosti. S svojimi nasilnimi ukrepi je Eden koristil samo grški narodni manjšini. To se vidi že po tem, da so Združene države izrazile v tork kar javno svojo naklonjenost borbi, ki jo vodi Grčija za Makariosa.

KONEC VOJNE

Čudno se sliši, da se je med Italijo in Abesinijo po zakonu končala vojna šele pretekli ponedeljek, ko so predstavniki obeh držav podpisali v Rimu posebno pogodbo, po kateri se je Italija med drugim obvezala, da izplača Etiopiji 10 milijard lir vojne odškodnine. Razen tega bo morala vrniti Abesincem sloviti starodavni obelisk iz Aksuma in vse dragocenosti, ki jih je ukazal Mussolini odpeljati v Rim.

Predsednik zunanje-političnega odbora laškega parlamenta Bettiol je poudaril, da je glavni namen pogodbe obnoviti dobro razmerje z Abesinijo, kjer imajo danes druge države — med njimi Jugoslavija — mnogo večji vpliv kot Italija.

KJE ZAČENJA EVROPSKA SKUPNOST?

V soboto so dijaki goriških višjih srednjih šol pisali nalogo o skupnosti evropskih narodov. Najboljše bo šolsko skrbništvo poslalo ministrstvu, da jo nagradi. Dijake bi morali na vseh šolah najprej poučiti, da ne sme v naših krajih nihče zlivati po časnikih mrznje na pripadnike drugega naroda, zlasti ker gre za člane iste države. Tu naj se začne graditi evropska skupnost! Take naloge bi morali napisati tudi prof. Redento Romano, župan Bartoli in drugi veljaki tukajšnje Krščanske demokracije.

NEMČIJA IN JUGOSLAVIJA

Glavni vzrok, zakaj med obema državama ni bilo tako dobrih odnosov, kakor bi lahko bili, je v tem, da se Beograd in Bonn nista mogla zediniti, koliko odškodnino naj plača

Nemčija za to, kar je Hitlerjeva vojska po kradla, uropala in uničila med vojno v Jugoslaviji ter deloma odnesla čez mejo.

Po dolgih in trdovratnih pogajanjih sta se vladi končno sporazumeli in podpisali pred nekaj dnevi pogodbo, po kateri bo Nemčija plačala Jugoslaviji 300 milijonov mark ali približno 45 milijard lir. Večino odškodnine, in sicer 240 milijonov mark, bo prejela Jugoslavija v blagu.

Dolgove, ki jih je naredila Jugoslavija po vojni v Nemčiji, bo pa začela sama odplačevati s 3-odstotnimi obrestmi po letu 1968.

ŠE SE OGLAŠAJO!

Il Piccolo je v nedeljo na uvodnem mestu silno ostro napadel rimsko vlado, češ da je pri zadnjih pogajanjih z Jugoslavijo dokazala svojo popolno nesposobnost. V vprašanju ribolova da je povsem popustila Jugoslovonom ter se pri tem izneverila celo oni »najmanjši meri narodne časti«, brez katere mora vsaka država priti ob ugled in spoštovanje: »slabše kot tako stvari niso mogle iti.«

List piše, da so bila taka pogajanja prav za prav nepotrebna, zakaj uspeh bi bil isti, če bi bili Jugoslovonom prepustili, naj narekujejo, kar hočejo.

V resnici je Piccolo spet le dokazal, da je nasproten vsakemu pomirjenju in sodelovanju med sosednjima narodoma. Še vedno se ne more osvoboditi fašistične miselnosti, ki mu je narekovala, da je skozi dolga leta navdušen podpiral vsa nasilja in krivice Mussolinijeve politike ter tako pomagal, da je prišlo nepopisno gorje nad Italijo, na naš narod in Evropo.

In taki ljudje se danes še drznejo govoriti in druge grobo napadati!

VOLK IN IGRALKA

Znana igralka Silvana Mangano je doživela te dni gnozne trenutke. Ko so v nekem planinskem kraju Italije pripravljali nov film, v katerem nastopa tudi volk, se je zver nenadoma odtrgala od čuvaja ter se zagnala v igralko. Mangano je začela bežati in zverina za njo. Upehana in preplašena igralka se je zatem zgrudila na pol nezavestna v sneg. Volk bi jo bil raztrgal, da ni prihitel na pomoč igralec Celano, ki se je spustil v borbo s podivjano živaljo, dokler se mu ni posrečilo jo zgrabiti za šape ter zagnati daleč od sebe. Volka so ustrelili.

»ZBOGOM, MARIJA«

Tako je zavpila na postaji Ceggia pri San Donà te dni mlada mati Del Vecchi svoji spremljevalki. Marija se je ozrla, a tedaj je z grozo videla, kako se je nesrečnica že vrgla pod tržaški brzovlak, ki jo je trgal na kose. Samomorilka je trpela na živčni izčrpanosti.

USODNA POSKUŠNJA

Pri Beneventu v južni Italiji je živel stari kmet La Bella, ki ni hotel, da bi domači imeli sitnosti ob njegovi smrti. Že vnaprej je vse lepo uredil za svoj pogreb ter si kupil tudi krasno krsto. Ko jo je prinesel domov, jo je hotel pomeriti ter legel vanjo. To ga je pa silno presunilo. Ko je hotel vstati, ni več mogel. Zadel ga je kap.

NOVI MOŽ

Novi ministrski predsednik Francije se imenuje Guy Mollet, kar pomeni po slovensko Vid Mehki. Njegovo življenje pa ni bilo ravno zelo mehko in prijetno. Pred 50 leti se je rodil v revni delavski družini v mestecu Flers na severu Francije. Mati mu je bila vratarica pri ondotni posojilnici.

Ker so bili starši siromašni, je Vid dobival od občine brezplačno hrano, a je moral zato nositi bel predpasnik, kakor je bilo predpisano. To je občutil deček kot ponižanje in trdno je sklenil, da bo prekosil v življenju sinove bogatinov.

V srednji šoli se je sam vzdrževal s tem, da je poučeval slabše učence. Pozneje je ustanovil zvezo domačih učiteljev ali inštruktorjev in začel izdajati svoj listič. S ponočnim učenjem se je dokopal do položaja profesorja tujih jezikov.

Ko je imel 25 let, je vstopil v socialistično stranko. Poročil se je s preprosto poštno uradnico. Ker mu je kmalu zrastle družina, njegovo življenje ni bilo lahko. Toda s svojim mirnim značajem, urejenim in odločnim delom je vzbudil nase pozornost okolice.

V zadnji vojni je bil dvakrat ranjen in prišel v nemško ujetništvo, od koder je pobegnil v Alžir, kjer se je priključil osvobodilni vojski generala De Gaula.

Po vojni je postal poslanec in vodja socialistične stranke. Že pred 5 leti mu je predsednik republike poveril nalogo, naj sestavi vlado, a tedaj mu ni uspelo. To pot je imel več sreče. Čeprav so ga, ko je kot načelnik vlade obiskal severno Afriko, tamkajšnji francoski priseljenci obmetavali s kamni in gnili sadjem, je pred kratkim dobil v parlamentu veliko večino. Toda zastran prevleke strankarske razcepljenosti, te narodne bolezní Francozov, njegova vlada najbrž ne bo dolgo trajala.

Njegova zgodba vsekakor iznova dokazuje, da v življenju zmagujejo le ljudje, ki trdo delajo in se žrtvujejo, po navadi sinovi revežev, ne pa leni in razvajeni uživači. Najnovejši zgled za to nam dajata v Franciji Guy Mollet, v Italiji pa Giovanni Gronchi.

NEMIRI ZARADI BREZPOSELNOSTI

Italijansko časopisje ni skoro nič pisalo o velikih nemirih, ki so konec februarja izbruhnili v pokrajini Foggia v južni Italiji med tamkajšnjimi brezposelnimi reveži. Pri izgredih je bilo tudi več mrtvih in ranjenih. Ker je zadnji mraz uničil na tistem ozemlju povrhu še 50.000 oljk, bo sedaj revščina med prebivalstvom še hujša, kot je bila doslej. Socialne razmere so krive, da se tam skoro vsi siromaki proglašajo za komuniste. In temu se ni čuditi, ko vidijo reveži veleposestnike obirati piščance, svojim otrokom pa ne morejo nuditi niti enkrat na dan malo leče.

Tako piše Piccolov poročevalec Forte.

KAJ JE S SLOVENSKIMI UČBENIKI?

Po obstoječih predpisih odobrava učbenike za slovenske šole posebna komisija. Čeprav je potreba po učbenikih zelo nujna, komisija še do danes ni pregledala niti rokopišov, ki so ji bili predloženi v zakonitem roku do 30. septembra 1955.

Pristojno oblastvo naj nam pojasni vzrok takega zavlačevanja. Komisija bi morala ali pravočasno izvršiti svojo nalogo ali pravočasno odstopiti.

NOVICE

SVETNIŠKA OSEBNOST

Pred približno dvema tednoma se je vil po milanskih ulicah dolg pogrebni sprevod, med katerim so množice glasno jokale. Skupina bivših alpincev je nosila na ramenih ali v naročju iznakažene in slepe dečke.

Koga so pokopali? Skromnega duhovnika Karla Gnocchija. Za časa zadnje vojne je spremljal kot dušni pastir planince, ki jih je Mussolini poslal v napad na vzhodne narode krvavet za njegove imperialistične cilje.

V Rusiji so jih obkolili, da so se morali sredi snega naglo umikati. Številni ranjenci so bili prešibki, da bi mogli na pot, in obsojeni so bili umreti sredi ruskih step. Gnocchi je hotel za vsako ceno ostati pri njih, da jim stoji v poslednjih trenutkih ob strani. Duhovnika so morali s silo odtrgati od ranjencev, sicer bi bil sam umrl s svojimi verniki.

Ko se je vrnil v Italijo, je posvetil življenje pohabljenim vojnim sirotam, slepecem in deci, ki jo je udarila otroška paraliza.

Zanje je ustanovil razne zavode, kjer so se zdravili in kljub pohabljenosti usposabljali za delo. Gnocchi je bil sam revež, a uspelo

mu je zbrati za te revčke milijardne zneske. Najgloblje je pa vplivala na sirote in vso okolico mogočna ljubezen do bližnjega, ki je žarela iz duhovnikove osebnosti. Kdor je prišel v njegovo bližino, je bil prevzet, kot da ga je zajela skrivnostna duhovna sila.

Preden je umrl, je Gnocchi sklenil, da daruje slepecem še svoje oči. Brž ko je izdihnil, so mu jih zdravniki izrezali, vzeli iz njih roženici ter ju prenesli na slepe oči 12-letnega fantka in 18-letne deklice, da bi spre gledala.

Novica je prevzela vso Italijo in tudi tujino. Od Gnocchijeve smrti je preteklo komaj 14 dni, a že se od vsepovsod oglašajo ljudje, ki so ravno tako kot on pripravljeni darovati brž po smrti oči, da bi dobili vid slepci. V Rimu so ustanovili združenje »darovalcev oči«, ki šteje že 600 članov. Snuje se tudi taka mednarodna organizacija s sedežem na Dunaju.

NOV NAVAL MRAZA

Po vsej Italiji so bili ljudje prepričani, da je letošnja trda zima naposled minila, saj se je pretekli teden bleščal Rim v toplem pomladanskem soncu. V nedeljo se je pa vreme iznenada prevrnilo: začel je padati gost sneg in zasul tudi vse ceste, ki vodijo v prestolnico. Vlaki in avtobusi so obtičali in morali klicati na pomoč ognjegasce in cestno policijo. V srednji Italiji je 38 vasi odrezanih od sveta, snežiti je pa začelo tudi na Siciliji in v Sardiniji. Tu je toplomer padel ponekod na 9 stopinj pod ničlo, v Monte Elmo na Tridentinskem pa celo na 29 stopinj. Snežna odeja je v nekaterih krajih 3 do 5 metrov debela.

Iz snega so morali reševati tudi skupine tujih romarjev, ki so prišli v Rim čestitat papežu k osemdesetletnici, in nekatere poslance in senatorje. Tržačanom dobro znani socialistični voditelj Nenni ni mogel na zledeneli cesti z avtomobilom naprej in je moral v noči hoditi kilometre peš proti Rimu. Tridesetorica ljudi si je v prestolnici zlomila noge ali roke na ledu in 57-letna Spezzotti je zmrznila v kolibi, kjer je stanovala sama. Snežilo je tudi v Ljubljani, čez Tržaško je pa potegnula burja.

KOLIKO JE VPISANIH?

Izšli so podatki, ki nam povedo, koliko oseb izven meja Sovjetske Rusije in njenih zaveznikov je vpisanih v komunistično stran-

ko: vsega skupaj le 3 milijoni in 600 tisoč. Od tega odpadeta na zapadno Evropo 2 milijona 800 tisoč, na Azijo 440 tisoč, na južno Ameriko pa 241. V Združenih državah je vpisanih samo okrog 70.000, v Afriki 30.000, v Avstraliji nekaj nad 6000.

V Evropi ima največ komunistov Italija, in sicer več kot 2 milijona članov, sledi ji Francija z okrog pol milijona vpisanih.

Zdi se pa, da moč komunizma ni zasidrana v organiziranih pristaših, temveč v množicah, ki so mu le naklonjene. Čeprav je namreč izven meja vzhodnih dežel le nekaj nad 3 milijone in pol vpisanih komunistov, je zanje pri zadnjih parlamentarnih volitvah vendar glasovalo nad 20 milijonov oseb.

CIGARETNI OGOREK

V naših krajih že dolgo ni bilo takega požara, kot je izbruhnil v petek v Manzanu pri Vidmu. Zgorele so popolnoma velika tovarna stolice Billiani, ena vila in večja prištava. Strašni zublji so žareli več kilometrov daleč in švigali ves dan sto metrov visoko. Škodo, ki znaša 60 milijonov, je povzročil brezbriznež, ki je zalučal stran ogorek cigarete, ne da bi pazil, kam pade.

NA OROŽNE VAJE

Letošnje poletje bodo tudi v Italiji klicali obveznike na vojaške vaje, in sicer letnike od 1929 do 1933 v skupinah po 30.000 mož. Vsakdo prejme osebno pozivnico. Na Tržaškem najbrž ne bodo klicali ljudi pod orožje, ker ozemlje ni še uradno priključeno Italiji.

ČRNE OVRAVNICE

Del angleških poslanecv ni prav nič navdušen, da prideta prihodnji mesec Hruščev in Bulganin na uradni obisk v Anglijo. Ker obiska ne morejo preprečiti, so tudi oni — ravno tako kakor češki politični begunci — sklenili, da bodo med obiskom nosili črne kravate. Jasno je, da se bo Hruščev ovratnic silno ustrašil.

SLUTIL JE SMRT

Pred bolnišnico v Bassano del Grappa se je v ponedeljek ustavil avto in iz njega je stopil trgovski potnik Tarantino. Stopil je k zdravniku in ga poprosil, naj mu brž da injekcijo, ker čuti, da bo sicer umrl. Zdravnik ga je pa nagnal, naj prej spravi vozilo pod lopo. Tarantino je tedaj šel k avtu in komaj uspel napisati na listek: »Telefonirajte v Milan na številko 73350, da sem umrl«. In res ga je takoj udarila kap.

Obrekovanje se nadaljuje

Zadnja številka milanskega ilustriranega časopisa Tempo je priobčila izredno oster in žaljiv napad na slovenske duhovnike tržaške škofije. Očita jim, da groze italijanskim sobratom s pretepi (percosse), da so divji nacionalisti in da »ne poslušajo tržaškega škofa niti v cerkvenih zadevah«.

Pisec članka je Ettore Della Giovanna, torej isti mož, ki je že februarja na sličen način blatil našo duhovščino v rimskem političnem dnevniku Il Tempo. Za nas je važno, da je Della Giovanna že tedaj napisal, da je ta grda obvestila o slovenskih duhovnikih dobil od glavnega tajnika tukajšnje Kršč. demokracije prof. Romana.

Prof. Romana smo ponovno pozvali, naj zadevo pojasni ter se opraviči, toda gospod se še vedno dela, kot da je gluhi in globokoumni molči. Zares občudovanja vredni mož, ki zasluži vsesplošno spoštovanje in ga je treba označiti za naravnost vzornega katoliškega voditelja.

Ker obrekovalnim vestem ni oporekel, se laži o slovenskih duhovnikih sicer prosto prenašajo iz rimskih v milanske liste in se širijo po vsej državi, toda za g. Romana, ki je pač velikopotezen državnik, so to malenkosti, zastran katerih se ne razburja. Kaj ga briga, če pride pri tem njegova stranka ob vsak ugled med tukajšnjimi poštenimi ljudmi. To so malenkosti! Za našega državnika je ravno tako povsem postranskega pomena, če smo prišli že do tega, da je vsak slovenski katolik, ki kaže simpatije za njegovo stranko v očeh slovenskega ljudstva zaničevanja vreden človek in odpadnik. Take malenkosti in pa predpisi krščanske morale gospodu ne delajo skrbi.

Zato pa pričakujemo, da bo čast in ugled svojih duhovnikov vzel v zaščito tržaški škof sam ter tako umiril moralno ogorčenje, ki se zaradi nezaslišanega zadržanja g. Romana polašča slovenskih vernikov.

Gospodarska tekma med vzhodom in zapadom

Nadaljevanje s 1. strani

je potrošila za gospodarsko pomoč inozemstvu 37 milijard, 14 pa za oboroževanje svojih zaveznikov in prijateljev. S stroji, z živili, raznim drugim blagom, z orožjem in denarjem je Amerika podprla v tem času 37 držav, toda med njimi je bilo le 8 resnično zaostalih in nerazvitih ter najmanj v Aziji.

V Washingtonu so menili, da gre doba načrtnega podpiranja inozemstva h kraju in vsote, ki jih je ameriški parlament staviljal v take namene na razpolago predsedniku republike, so postajale iz leta v leto manjše. Bili so trenutki, ko se je zdelo, da bo Amerika pomoč tujini sploh ukinita.

Tedaj se je pa pojavila Sovjetska zveza s svojo novo politiko gospodarskega prodiranja v najrazličnejše dele sveta in prisilila Ameriko, da se upre komunistični ofenzivi.

Posledica je bila, da Združene države ne le niso ustavile pomoči tujini, temveč jo celo znatno zvišale ter posvetile sedaj prav posebno pažnjo zaostalom in še nerazvitim dežlam.

Tako smo postali priče širokopotezne tekme med vzhodom in zapadom, o kateri lahko mirno trdimo, da bo človeštvu v očitno korist. Doslej sta oba tabora gledala predvsem na to, kdo bo drugega posekal v oboroževanju in imel v svojih skladiščih več atomskih in vodikovih bomb. Če se bodo sedaj namesto tega trudili, da drug drugega prekosijo v dajanju gospodarske pomoči nerazvitim narodom, mora vsak pameten človek tak preokret le pozdraviti. Tekmeci si hočejo sicer s tem pridobiti le politični vpliv, toda istočasno koristijo revnim dežlam ter tako pospešujejo splošni napredek človeštva.

Dopisi v Tržaškega

NABREŽINA

Na ponedeljkovi seji občinskega sveta so razpravljali o proračunu za leto 1956. Odbornik Floridan je že uvodoma poudaril, da se je ta razprava zavlekla v marec, ker je prefektura odobrila lanskí proračun šele koncem februarja, medtem ko bi ga po zakonu morala že davno prej.

Iz odbornikovega poročila izhaja, da so oblastva nakazala za uravnovešanje lanskega proračuna nekaj nad 33 in pol milijonov lir, medtem ko je občina bila prosila nekaj nad 38 milijonov. Nekatere zavržene ali zmanjšane postavke, kot n. pr. 1 milijon za kurjavo v šolah, je občina ponovno vključila v proračun in upati je, da jih bodo oblastva odobrila.

Letošnji proračun izkazuje nekaj nad 41 in pol milijona lir dohodkov ter nekaj nad 82 milijonov lir izdatkov. Primanjkljaj znaša torej približno 40 milijonov in pol lir.

Na prvi pogled bi kdo lahko mislil, da je gospodarstvo občine zabredlo v slabe vode, saj dohodki ne krijejo niti polovice stroškov. Vendar ni tako. Zdi se nam, da je občinska uprava ubrala povsem pravo pot, ko si ni postavila za cilj uravnovešanje proračuna, temveč si prizadevala, da bi svoje delovanje raztegnila tudi na področja, ki ne spadajo v njeno strogo pristojnost. Če bi se namreč občinska uprava omejila le na obvezne izdatke, bi njen proračun izkazoval malenkosten primanjkljaj. Tako ravnanje bi bilo nujno potrebno pri katerikoli gospodarski ustanovi, ni pa upravičeno za občino, ki ji današnji duh časa nalaga najrazličnejše socialno-politične dolžnosti. Zato smemo upravičeno pričakovati, da bo tudi letos država krila stroške, ki jih občina, dokler ostane v veljavi današnja zakonodaja, ne more kriti.

G. Floridan je naglasil, da znašajo letos izredni izdatki približno 20 milijonov lir, stroški za javno vzgojo tudi 20 milijonov. Med izredne stroške prištevamo 8 milijonov za plačilo bolnic, 4 in pol milijona za napeljavno telefona v Šempolaj, Mavhinje in Vižovlje, milijon in 326 tisoč za volilne stroške, 600 tisoč za razširitev javne razsvetljave itd.

Največ dohodkov ima občina od trošarine (23 milijonov in pol), od najemnine za kamnolome (2 milijona 350 tisoč) ter od občinskih davkov (5 in pol milijonov).

Svetovalci so živahno posegli v razpravo ter zahtevali pojasnila za najrazličnejše postavke. Govorili so predvsem o davkih na pse, o lovišču, o občinski klavnici, o pripravah za gradnjo hiralnice ter o občinski knjižnici. Svetovalec Škof je predlagal, naj se mavhinskemu župniku določi leten honorar, da se na ta način odpravi »bira«, ki se je zadnje čase spremenila v nekakšno beračenje. Župan je dejal, da je ta rešitev zaenkrat nemogoča, ker država ne priznava mavhinske fare za župnijo. Sicer je tamkajšnji župnik že poučen, kaj mora ukreiniti, da se zadeva zadovoljivo reši. Isti svetovalec je tudi predlagal, naj občina odstopi nekaj zemljišča v Sesljanu, da se zgradi nova cerkev. Župan je odgovoril, da je ta zadeva v pretresu.

Po razpravi je bil proračun soglasno sprejet.

DOLINA

Pretekli torek je dolinski občinski svet zaključil razpravo o proračunu za leto 1956. Pred začetkom razprave je župan poročal, da se je občinska uprava pred dnevi pogodila z Ustanovo industrijskega pristanišča za prodajo zemljišč dolinske in ricmanjske srenje. Sporazumeli so se za skupno vsoto 28 milijonov lir, od katere dobe Ricmanjci 18 milijonov 700 tisoč lir. S tem denarjem si bodo zgradili sodobno oljarno, po kateri čutijo vsi kmetovalci iz Tržaškega brega veliko potrebo.

V letošnjem občinskem proračunu predvidevajo približno 25 in pol milijonov lir dohodkov in okoli 70 milijonov rednih ter izrednih izdatkov. Primanjkljaj znaša nad 44 in pol milijonov lir, za katerega bodo prosili državni prispevek. V proračun so vključili postavko za napeljavo telefona v Mačkovi ter Prebeneg, posebno postavko za ustanovitev dveh zobotehničnih šolskih ambulant v Dolini ter Domju, strošek za napeljišče v Borštu ter postavko za nabavo premičnega odra, ki naj bi služil za prosvetne prireditve. Občina se je tudi obvezala prevzeti nase stroške, ki nastanejo, ko se dolinski industrijski tečaj spremeni v redno šolo. Svetovalci so tudi določili 1 milijon in 200 tisoč lir za ustanovitev občinske knjižnice ter 2 milijona in pol za opremo novega občinskega doma.

Po daljši razpravi je bil proračun soglasno sprejet.

SV. M. MAGDALENA SPODNJA

Občinskega svetovalca dr. Teinerja je najbrž volilno ozračje navdihnilo, da je nedavno tega sprožil v mestnem svetu vprašanje tako zvanega naselja Sv. Sergija, ki naj bi se zgradilo na zemljišču naših mandrjarjev. Socialistični prvak je namreč vprašal, zakaj se naselje ni začelo graditi, oziroma, kje so tiste štiri milijarde, ki jih je bila vlada določila za naselje že oktobra 1954. Na ta klin so se nato obesile vse tukajšnje laške stranke in je celo naš mili župan te dni krenil v Rim, da se o stvari pogovori z ministrom Romito. Lansko leto je Novi list že bil zavzel stališče do novega naselja ter zahteval, naj se kmetovalcem vsaj da zares primerna odškodnina za zgubljeno zemljo.

Da se laške stranke potegujejo za gradnjo raznarodovalnega naselja, je popolnoma razumljivo. Ne moremo pa razumeti, zakaj se ni noben slovenski svetovalec pozanimal, ali je bila kmetom pravično plačana odvezta zemlja in ali je bilo poskrbljeno, da se tem ljudem zagotovi delo v novih industrijskih podjetjih. Najprej bi morali ta vprašanja rešiti in šele nato misliti na druga.

Upamo, da se bo v bližnji bodočnosti našel kdo, ki se bo zavzel za težko prizadete kmetovalce pri Sv. M. M. Spodnji. Saj je obče znano, da so se marsikomu zgodile grobe krivice.

BORŠT

Vse kaže, da se bo ena izmed največjih naših želja v kratkem izpolnila. Dolinski župan je na zadnji seji občinskega sveta poročal, da je prefektura odobrila strošek za napeljavo telefona v Boršt, Ricmanje in Domjo.

Ker je zdaj denar na razpolago, upamo, da bo družba Telve napravila vse potrebno, da dobimo čimprej v vas telefon. Vsi dobro vemo, kako počasi posluje državna uprava, zato priporočamo našim občinskim možem, naj ne mirujejo, dokler se zadeva povoljno ne reši.

RICMANJE

V prvi polovici tega meseca smo imeli v vasi kar tri smrti: 2. marca je po krajši bolezni umrla 87-letna Urša Kuret, isti dan pa smo pokopali tudi 52-letno Antonijo Zahar. Pokojna Zaharjeva je bila zelo razgledana in je govorila več jezikov. Nekaj let je bila v službi pri ZVU kot tolmač.

8. marca pa smo spremili k večnemu počitku 34-letnega Josipa Komarja, ki si je bil v zloglasnem nacističnem taborišču Mathausen nakopal hudo zahrbtno bolezen. Po vojni se je zdravil v različnih bolnicah, a se mu zdravje žal ni več povrnilo. Pogrebna se je udeležila velika množica prijateljev in znancev. Peveci so mu na domu, v cerkvi in na grobu ubrano zapeli nekaj žalostink.

Našim dobrim vaščanom, ki so te dni šli po večno plačilo, naj bo lahka domača zemlja.

Sorodnikom izrekamo najgloblje sožalje.

MAVHINJE

Letošnji hudi mráz nam je povzročil veliko škodo. Popokale so vodovodne cevi in marsikje so se pokvarili vodni stevci. Precej časa smo zato morali uporabljati vodo iz vodnjakov. Vodovodne cevi niso še popolnoma popravljene in je te dni začela teči voda le na nekaterih mestih. V skrbah smo zlasti za živino, ker ne vemo, kako jo bomo napajali, ko so naši vodnjaki skoraj prazni.

Zaradi mráza so nam precej pomrli tudi ozimna žita, zlasti ječmen, ki je bil bolj pozno vsejan. Ponekod so morali preorati cele njive in ječmen ponovno vsejati. Tudi pšenica bo letos najbrž zelo redka. V vasi je pomrnilo precej krompirja, predvsem tistim gospodarjem, ki so ga spravili na podstrešje. Bolje se je seveda godilo onim, ki so krompir pravočasno spravili v klet.

Od pretekle nedelje dalje imamo v vasi televizijsko pripravo, ki si jo je nabavil gostilničar Zdravko Urdih. Zvečer zahaja v gostilno mnogo ljudi, ki so željni razvedrila. Pobuda g. Urdiha je pametna, saj ne bo privlačevala le domačinov, temveč tudi številne izletnike, kar je v splošno korist vasi. Želeli bi pa, da bi si gostilne nabavile tudi izbrana domača vina, za katere se zanimajo posebno tuje in končno, zakaj ne, tudi domačini.

Na cesti za Vižovlje niso še pričeli s popravili, oziroma z asfaltiranjem. Gotovo je le temu vzrok ostra zima. Pričakujemo pa, da se ta dela začno čimprej, ker je cesta danes v zares obupnem stanju.

POSVETOVALNA SLUŽBA V KOKOSEREJI

Kmetijsko nadzorništvo v Trstu sporoča, da bo vsako 1. in 3. soboto v mesecu poslovala na sedežu Kmetijskega nadzorništva v Trstu ul. Ghega 6, tel. 23-927, posvetovalna zdravstvena služba v kokošereji. Kmetovalci in kokošereji bodo lahko prosili za nasvete o raznih boleznih perutnine. Služba se začne v soboto, 17. t. m., stranke se sprejemajo od 9. do 10. ure. Služba je brezplačna.

OBVESTILO KMETOVALCEM

Kmetijsko nadzorništvo je preteklo soboto pričelo izdajati nakazila za nakup semena odbrane večne in triletnetne detelje. Ker stane kg semena 510 lir, državni prispevek pa 30% kupne cene, plača vsak kmetovalec ob dvigu nakazila le 357 lir za kg.

Dopisi iz Goriške

ZBOROVANJE DEŽELNEGA SVETA

Preteklo soboto je zboroval deželni svet. Razpravljali so najprej o posebni odškodnini za osebe, ki je v deželni umobolnici zaposleno za jetičnimi bolniki. Odbornik doktor Querini je poudaril, da po zakonu temu osebi ne priteče posebna odškodnina.

Cela vrsta svetovalcev je pa dr. Queriniju ugovarjala, češ da se zahtevana odškodnina priznava tudi v Trstu, Vidmu, Trzinu, Gradcu in drugod po Italiji, čeprav tamkajšnje umobolnice nimajo posebnih oddelkov za jetične bolnike, kakor jih nima tudi goriška. Sicer pa gre za neznatno odškodnino: dnevno 155 lir na osebo.

Deželni predsednik dr. Culot je končno stavil na glasovanje dva predloga: onega deželnega upravnega odbora, ki se izreka proti odškodnini, in predlog svetovalca Poletta, ki je za odškodnino. Zanj so glasovali komunisti, misovci, zastopnik Saragatovcev in gospod Bratuž, skupno 9 svetovalcev, proti odškodnini je pa bilo 12 svetovalcev.

Nato je deželni svet razpravljal še o povišanju plač osebi deželne uprave. Gre za 18 milijonov lir novih stroškov, in sicer od 1. julija 1955 dalje. Tudi ta razprava je bila dolga, a manj živahna in razveta kot prejšnja. Končno so svetovalci odobrili z večino glasov tabele, ki jih je predložil upravni odbor.

SEJA MESTNEGA SVETA

Pretekli petek je občinski svet najprej razpravljal o predlogu svetovalca dr. Bisiacha in svetovalke Vidali-Costantini, da se pravično uredi gospodarsko stanje učiteljev otroških vrtcev. Podoben predlog so stavili tudi zastopniki misovcev in monarhistov.

Gospod župan je zlasti poudaril, da je ravnateljstvo ONAIR napravilo že vse potrebne korake, da se državni zbornici predloži načrt zakona, s katerim naj se državna podpora za omenjeno organizacijo poviša. Načrt je pripravljen in pričakujemo, da ga bo zbornica v nekaj tednih sprejela. Dr. Bisiach je soglašal z županovimi izjavami, prav tako tudi monarhist Pedroni, ki je pri tem veličal raznarodovalno poslanstvo ONAIR. Ostali so o tem modro molčali, čeprav jim je raznarodovanje slovenskih otrok morda še bolj pri srcu kot Pedroniju. Zato je prav storil slovenski svetovalec dr. Birsa, ki je izjavil, da sicer podpira težnjo vrtnaric po izboljšanju njihovega sramotno nizkega gospodarskega položaja (saj dobe le 800 lir dnevne plače), a da se bo vzdržal glasovanja, ker ne more imeti pravega zaupanja v ONAIR.

Zelo umesten in pameten predlog je stavil svetovalec Battii, ki je zahteval, da se uprava vrtcev prenese na županstva. Tedaj bi se stroški znatno znižali, ker bi ne bilo treba plačevati osebjem ONAIR-a.

Občinski svet je nato z znatno večino glasov odobril predlog upravnega odbora, naj se uzakoni večja državna podpora, da bo mogla ONAIR uspešno izvrševati svoje poslanstvo in pošteno plačati svoje učiteljice.

Prihodnja seja občinskega sveta bo v sredo, 14. marca, ob 18. uri.

MENJALNICE V OBMEJNEM PASU

Na zadnjem zborovanju tujskoprometnih društev v Novi Gorici so sklenili, da v kratkem odprejo od Predila do Komna 9 menjalnic v turističnih središčih soške doline.

IZ DOBERDOBA

Naš vodovod je eden najstarejših na Goriškem. Občinska uprava je že pred davnim predložila oblastvom načrt, da bi se stare cevi nadomestile z novimi. To je sedaj nujno potrebno, ker so cevi zaradi prehudega februarskega mraza na več mestih popokale, tako da je zmanjkala ljudem voda za več dni. Prvotni obnovitveni načrt je predvideval 20 milijonov lir stroškov, toda ker je država delala težave zaradi podpore, je občinska uprava morala skriti obnovo vodovoda zaenkrat le na Doberdob. Z deli so že pričeli. Muenja smo, da je goriška prefektura dolžna upoštevati tudi živo potrebo po vodovodu v Jamljah in Dolu.

Pred kratkim sta doberdobskega župana Ferletiča obiskala župan Bressan in tehnični ravnatelj vzhodno-furlanskega vodovoda (C. A. F. O.) inženir Sirtori iz Gradiške. Ogledala sta si naše vodovodne naprave in preučevala možnost, da bi se naš vodovod podaljšal do Martinšine. Obenem gre tudi za to, da bi izvir vode v Doberdobskem jezeru, iz katerega črpajo vodo ter jo zbirajo v nabiralniku na hribu, uporabili tudi za vzhodno-furlanski vodovod. Inženir Sirtori je ugotovil, da je doberdobska voda zelo okusna in da ne zmanjka niti v najbolj suhih poletnih mesecih.

Za asfaltiranje ceste iz Selc v Doberdob je naša občinska uprava predložila oblastvom načrt, ki predvideva sedem milijonov lir stroškov. Del te ceste so že asfaltirali.

Iz naših poročil je razvidno, kako se naše županstvo vsestransko trudi, da bi občanom olajšalo pot do vedno večjega napredka. Kdor zasleduje zlasti delo našega požarovalnega župana, mu mora priznati, da stori vse, kar more za dobrobit vseh naselij v občini. Ni njegova krivda, ako od države ne doseže izdatnejše podpore za važna in draga občinska javna dela.

ŠTEVERJAN

V sredo preteklega tedna se je veliki zvon sv. Mohorja dvakrat zamajal in Števerjancem oznanil, da sta zapustila to solzno dolino dva farana. To je izreden dogodek za našo vas.

Prvi se je od svojih dragih poslovil 83-letni Ivan Božič, mali kmet in kolon. Bil je delaven in varčen mož. Vzgojil in oskrbel je sedem otrok, ki se vsi pridno udeležujejo v našem društvu. Bil je tudi zelo pobožen ter imel prelepo navado, da ni nikdar preklinjal. Junaško je prenašal križe in težave svojega trdega življenja in se ni nikoli jezil. Naj blagi pokojnik uživa bogato plačilo v Stvarniku.

Kmalu za njim je umrl 85-letni Mikluž Valentin iz Ščednega. Čeprav je bil 50 let ubogi vdovec, je lepo vzgojil petero otrok. Vedno vedre volje je prenašal bridkosti tega življenja in se mučil, da bi družino lepo oskrbel. Svojo dušo je izdihnil kar na stolici. Naj mu sveti večna luč! Družinama obeh pokojnikov izražamo vsi Števerjanci globoko sožalje.

Letošnja huda zima povzroča kmetu težke skrbi, saj mu vse delo zastaja; posebno pa še nam Števerjancem, ki moramo po zamrznjenih grapah in studenih iskati smrdljivo

vodo, da napojimo živino. Koliko truda, koliko časa s tem izgubimo! Na jugoslovanski strani pa imajo kristalno čisto vodo, ki bi lahko že davno tudi pri nas tekla, če bi se ne bila trma odgovornih oblastev proti njej zarekla.

Skrajen čas je že, da nas tisti, ki so dolžni skrbeti za naše najnujnejše potrebe, rešijo večnih muk.

Čujemo, da je prefektura sporočila našemu županstvu, da nameravajo zgraditi tudi v Števerjanu nekaj ljudskih hiš. Da bi moglo županstvo ugotoviti število oseb, ki bi prišle v poštev za stanovanjske hiše, naj te napravi pismeno prošnjo na županstvo.

IZ PEVME

Ni dolgo, odkar smo poročali, da je uprava znane ustanove Treh Benečij, ki je sedaj lastnica bivšega Fogarjevega posestva v Pevmi, prepovedala vaščanom pa tudi meščanom pri mostu uporabo izvirka, iz katerega so skozi desetletja zajemali izredno dobro pitno vodo. Prav tako je zaprla prehod po stari cesti v Štmaver, ki je bila nekoč glavna cesta v to prelepo vasico.

V zadnjem času pa je onemogočila uporabo izvirka celo družini, ki živi v bližini drevesnice, čeprav je bil studenec na razpolago stanovalcem dotične hiše že kako stoletje. Prizadeti družini je uprava pisala, naj si napelje vodovod v hišo ali pa hodi po vodo k javni pipi v Pevmo ali Grojno. Razume se, da družina ne zmore stroškov za napeljavo vodovoda v hišo, Pevma pa je en kilometer daleč in Grojna še več.

Lastnina je sicer vsakomur zakonito zadržana in, če hočete, tudi »sveta«, a kljub temu nalaga po sodobni socialni pravni določeni dolžnosti in obzire do sočloveka, ki so utemeljeni tudi v običajnem pravu znosnega sosedsstva, nakar se pa ustanova Treh Benečij kratkomalo poživlja, saj gre po njenem prepričanju za ubogo slovensko rajo, do katere ni treba imeti posebnih obzirov. Tako ravnanje pa ni v soglasju s svojstvom ustanove, ki jo podpira država z denarjem vseh davkoplačevalcev.

Čudimo se le, kako more prefektura mirno in brezbrizno gledati tako nesocialno ravnanje napol državne ustanove. Saj se s tem le po nepotrebnem draži in žali obmejno slovensko prebivalstvo!

IZ DOLA

Zvedeli smo končno, kje je vzrok, da ni hotela Selveg doslej nič slišati o napeljavi elektrike v naših osmerih vasicah. Baje je bila jezna na naše županstvo, ker ji ni plačalo 10 odstotkov za vsoto, ki jo je že potrosila pri napeljavi električne luči v Jamljah. Razume se, da ne zadene naše občine nobena krivda, če ni mogla biti kos svojim obveznostim, saj končno ni bila dolžna še plačati, ker je ta dela odobril goriški tehnični urad šele pred kratkim.

Čujemo, da so sedaj že v teku dogovori s Selveg o napeljavi elektrike v Dolu in drugih vasicah. Upamo, da bomo sedaj končno tudi mi Doljani dobili toliko zaželeno sodobno razsvetljavo.

DELITEV SLADKORJA IN KAVE

Sladkor in kava proste cone se bosta odlej delila z nakazili zelene barve in ne več rumene kot doslej. Ti odrezki so že bili razdeljeni v tem mesecu ter ostanejo v veljavi do meseca februarja 1957. leta.

Beneška Slovenija

IZ ČEDADA

O dogodkih v Kosci, ki so čitateljem Novega lista dobro znani, je spregovorilo tudi vplivno glasilo furlanskih avtonomistov »Patrie dal Friul«. Dne 6. marca je priobčilo članek, ki je vzbudil veliko pozornost zlasti med ljudmi, ki so doslej poznali razmere v naših dolinah le iz zloglasnega »Messaggera Veneta«.

Članek govori o nekem brezimnem letaku, obravnavajočem vprašanje, kdo naj bo nameščen za župnika v Kosci in o odločujoči moči štirih oseb, ki so se proglasile za »ljudsko oblast« v tej pomembni župniji. Ta »oblast« zahteva v Kosci župnika, kateri ne razume svojih vernikov. Anonimni letak se spotika celo ob pesmi pok. msgr. Trinka, češ da podžigajo ljudstvo k uporabi proti Italiji. Pisec nepodpisanega letaka, ki so ga razposlali oblastvom, županom itd., ve, da se njegovi čitatelji ne bodo mogli prepričati o resničnosti dokaznih virov, ker oblastva ne znajo slovenščine.

Mehki nadškof msgr. Nogara je že leta 1954 v mesecu decembru ostro nastopil proti duhovnikom, anonimnim pisumom in razširjevalcem takih okrožnic ter odredil suspenzijo »a divinis« za vse tiste, ki bi pisali proti duhovnikom v nadiških dolinah. Nadškof je medtem umrl, toda njegov odlok je še vedno v veljavi. Zelo znani brezimenski pisci pa kljub odluku nemoteno nadaljujejo svoje delo.

Nič niso mogla doslej ukreniti ne cerkvena ne državna ne sodnijska oblastva proti samovoljnejem v Kosci in nič niso zalegli ostri cerkveni predpisi proti brezimenskim pisumom, kajti eni in drugi so pač varuhi »italijanstva« na svetih mejah domovine.

Povsod velja brezimensko pisunstvo kot znak nizkosti in surovosti. V npravnstveno zaostalih nadiških dolinah pa ni tako! Tu je nepodpisana literatura v veliki časti in deželni dnevniki jo celo ponatiskujejo ter jo navajajo kot dokument. To se dogaja prav v domovini civilizacije. Dobro je za nas, da je meja zaprta z železno zaveso in da se oni tam preko ne bodo mogli pohujšati, ko gledajo na nas.

Tako dopisnik »Patrie dal Friul«.

K dopisu je uredništvo dodalo svojo pripombo, v kateri razodeva dopisniku, da je tudi ono dobilo omenjeno »slepo okrožnico«, ki so jo priobčili vsi krajevni dnevniki. Čudili smo se, nadaljuje uredništvo, da se v demokraciji, za katero je značilna tiskovna svoboda, zataji ne le podpis avtorja, marveč tudi navedba tiskarne, katera je po zakonu predpisana. Ta okolnost bi morala zanimati pristojno oblast!

Iz vsega se vsekakor vidi, kako kočljiv je celoten položaj v nadiških dolinah. Tu gre za spor med verskimi in političnimi načeli. Nasprotje bo rešeno, ko bomo določili, da mora biti naša vera zares katoliška in ne nacionalistična.

Vprašanje je, ali naj se politika prilagodi veri ali pa naj bo vera odvisna od politike! Zdi se, da je dozorel čas, ko mora pasti končna odločitev. Vsako odlaganje — tako govorijo vsi znaki — bo le škodovalo dobri stvari.

Tej pošten in pogumni pripombi Furlanov nimamo ničesar pristaviti. Sama na sebi je dovolj zgovorna. Bog daj, da bi jo uvaževali vsi, zlasti pa novi videmski nadškof. On nosi težko breme obrambe resničnega katolicizma, ki doživlja že nekaj desetletij prav v Beneški Sloveniji hudo krizo.

Dopisi iz Goriške

Z VRHA

V četrtek preteklega tedna je po kratki bolezni izdihnil svojo dušo 86-letni posestnik Cotic Andrej, naš najstarejši občan. Pokojnik je bil vse dolgo življenje priden delavec in skrben gospodar. Bil je tudi zvest naročnik ter vnet čitatelj Novega lista. Pogreba, ki je bil v petek, se je udeležilo veliko število domačinov ter prijateljev in znancev iz bližnje in daljne okolice. Domači pevci so mu v slovo zapeli lepe žalostinke. Pokojniku naj sveti večna luč, sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Danes zopet pozivamo županstvo, naj ukrene vse, kar je potrebno, da se pri nas vendar že enkrat uredi rednejše in hitrejše dostavljanje pošte. Saj je današnje stanje, ki nam povzroča tudi hudo škodo, zares nevzdržno in v sramoto poštne uprave.

BELI GRAD ZAKLETI GRAD

Duče ga je postavil za ministra za kolonije in ga imenoval še za senatorja. Po zasedbi Abesinije je postal visoki komisar za »italijansko vzhodno Afriko«. Čez dve leti je prišel na zadnji klin lestvice, ko si je znal priboriti čast maršala Italije in nazadnje še odlikovanje, ki ga je spravilo v »sorodstvo« s kraljem. Zdaj je začel še bolj nihati med kraljem, ki ga je pred pohodom na Rim povzdignil, in med Mussolinijem, ki ga je potem obsipal z vsemi častmi, da bi po njem pridobil zase vojaške kroge. Toda računi so se pokazali bolj zapleteni.

TRS V VETRU

Kakor je nategaval hudič kožo, kjer je imel napisane grehe, tako sta dinastija na eni strani, na drugem koncu pa fašizem vlekla Italijo, da se je preklala. Prvaki trinoške oblasti so bili sami — prava podoba tedanje države. Nihali so kot šiba v vetru na dve strani. Najbolj med vsemi pa De Bono. Že narava mu je dala pečat. S svojo kozjo bradico je venomer kimal sem ter tja, kakor da še telo ne ve, kje bi se umirilo. Bil je s svojim »redom Annunziata« »kraljevi bratranec«, na drugi strani pa med organizatorji pohoda na Rim. Ni vedel, ali bi se šopiril zjutraj v obleki kraljevskega maršala in popoldne v črni srajci, ki se je kar parala pod težo svetinj, ali pa ravnal narobe. Prava podoba časa in razmer!

O sebi je De Bono rad govoril, da je izbran

od usode za velike in lepe reči. Pameti je pa imel mož toliko kot kak star avstrijski »kaprol«. Menda je samo zato mogel zapisati v svoj dnevnik: »Viva la guerra per Dio, viva sempre la guerra!« Nič se ni vprašal zakaj, samo da je vojna! Menda je računal, da on ne bo padel v kremplje usodi, tudi če drugi ljudje umirajo. Ves navdušen je pristal na dučejev ukaz, da mora Italija stopiti ob strani Nemčije v vojno. Na tisti seji je bilo več generalov. Maršal Badoglio je na Mussolinijeve besede odvrnil: »Ne moremo še stopiti v vojno. Naši vojaki nimajo niti srajc, še manj pa orožja.«

Mussolini, ki je menil, da je vojna že odločena, je mrzlo pribil: »Vem, toda jaz potrebujem le nekaj tisoč mrtvih, da bom lahko sedel k mizi zmagovalcev za pogajanja.« De Bono je kar skakal od veselja nad temi »rimskimi besedami«. Tako je spregovoril in udaril s pestjo ob mizo, da so se navzoči spomnili, da je tudi on tukaj.

Ob nekem obisku pri kralju je pa Viktorju Emanuelu navdušeno pritrdjeval, ko je ta označil ona dva tiha tekmece z besedami: »Za Italijo je prava nesreča, ker hoče biti Mussolini general, Badoglio pa politik.« Seveda je Mussoliniju De Bono brž prinesel na ušesa kraljeve besede in najmilejši naslov, ki je donel iz dučejevih ust na kraljev naslov, je bil »capobanda«, čeprav sta bila prav za prav »bratranca«! Nad Badogliem se je pa maščeval s tem, da je objavil njegova hlapčevsko udana pisma in zahteve po

ogromni nagradi za zasluge v Abesiniji. Tako so se na skrivaj ti oblastniki grizli, v javnosti se pa častili in kazali složne. Čakali so le ugodne minute, kdo bo prej porinil drugemu nož med rebra. Složni so bili le pri kraji. Badoglio, ki je bil za Mussolinijem petintrideset dni na vladi, je najprej brskal po papirjih. Javno je povedal, da je »dopolavoro« veljal državo eno milijardo in dvestotisoč lir, za liktorsko mladino so pa potrošili skoro dve milijardi, ki sta pa v resnici šli iz večine v žepo oblastnikov. Ko je režim padel, je po Badoglijevih računih izginilo iz državnih blagajn 120 milijard.

Najbolj so se lire prijemale prstov Mussolinijeve zlahte. Svojega zeta mladega Ciana je naredil celo za zunanjega ministra. Za njegovim hrbtom ga je pa opravljal, da »po-ba« nima niti zmožnosti, niti volje za ministra.

(Dalje.)

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje i t d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA SEMAFOR

Umetnostna razstava v Ljubljani

V Moderni galeriji v Ljubljani je odprta razstava del jugoslovanskih mlajših likovnih umetnikov. Udeležuje se je 144 likovnikov z 296 deli. Slovenci so zastopani samo s 35 deli, čeprav Društvo slovenskih likovnih umetnikov šteje kakih 150 članov. Zdi se, da razstavljenih del ne zrcalijo jugoslovanskega življenja in človeka. Okrog 90 odstotkov razstavljenih del pripada abstraktni smeri, realistična dela razstavlja le nekaj starejših štajerskih slikarjev. Najbolj enoten je hrvaški del razstave, toda tudi najbolj modernistični. Slovenci tvorijo solidnejši del razstave. Od starejših razstavlja le France in Tone Kralj. Crna Saloma Franceta Kralja je med najboljšimi kiparskimi deli na razstavi. Modernistično kiparsko smer zastopata med Slovenci Jaka Savinšek in Milan Vojsk. Od razstavljenih platen slovenskih slikarjev spadajo med resnejša dela slike Florisa Oblaka, Doreta Klemenčiča, Slavka Koresa in morda še katerega drugega.

Razstava bi lahko bila pomembnejši umetniški dogodek, če bi bila plod skupnih prizadevanj vseh jugoslovanskih likovnih umetnikov.

Ples čarovnic

Znani filmski delavec, naš rojak Milan Kumar, je izdelal nov film — Ples čarovnic. Zgodba novega filmskega dela nam pripoveduje o mlinarju, ki ga je na poti k dekletu v gozdu začarala in omrežila čarovnica. Odigrava se ponoči in v naravi. Za glasbeno spremljavo je Kumar uporabil istoimensko skladbo skladatelja Blaža Arnič. Ples sta nastudirala naša baletna mojstra Pino in Pia Mlakar. Ustvarila sta zelo fino občuteno in oblikovano plesno kompozicijo, v kateri nastopa njuna hčerka Veronika in vlogi kraljice čarovnic. Tudi tokrat je mlada Veronika pokazala izreden smisel za umetniško oblikovanje izraznih vlog. S tem je ponovno potrdila mišljene nekaterih uglednih evropskih strokovnjakov, da sodi v vrsto najboljših baletk. Novo filmsko delo spada med najboljše filmske zapise umetniških baletov.

Razstava Gromovih ilustracij

Umetniško delovanje Bogdana Groma v javnosti je v zadnjem času zelo živahno. Preteklo nedeljo je zaključil uspešno razstavo svojih del v batiku v občinski umetnostni galeriji v Trstu, sedaj pa razstavlja v prostorih ameriškega kulturnega središča USIS v Trstu vrsto knjižnih ilustracij. Bogdana Groma pozna naša javnost kot odličnega ilustratorja slovenskih šolskih knjig. Na sedanji razstavi je pa umetnik razstavil ilustracije, ki si jih je zamislil k delom ameriških pisateljev Marka Twaina (Tom Sawyer, Dogodivščine Huckleberryja Finna), Johna Stejnbecka (Polentarska polica) in drugih. Razstava je zelo zanimiva in smotrno urejena, za kar gre vsa pohvala njenim prirediteljem.

Bogdan Grom se pa ne udeležuje samo doma, temveč tudi drugod. Tako je včeraj otvoril v umetnostni galeriji »La Fontanella« v Rimu razstavo ka-

kih 20 slik v batiku. Prepričani smo, da se bo tudi v italijanskem umetnostnem središču uspešno predstavil, kakor se je že doma, v Milanu. Ljubljani in drugod.

Dornberški pevci

V soboto, 3. marca, je moški zbor iz Dornberga »Bojana« nastopil v polni filharmonični dvorani v Ljubljani. Pod vodstvom svojega dirigenta Ceneša Mačiča je pel 16 pesmi, od katerih jih je bilo 12 narodnih v priredbi Franceta Marolta, ostale štiri pa so bile od Simonitija, Prelovca in Jereba. Tamkajšnji glasbeni kritiki sodijo, da zbor dobro uspeva, ker ga preveva velika ljubezen do slovenske pesmi. Zbor ima krepke base in dobre srednje glasove, pozna tiho petje, obvlada pesmi dobro na pamet in zelo disciplinirano sledi zborovodji. Zaradi njegove velike ljubezni do slovenske pesmi zbledijo nekatere njegove tehnične in glasovne pomanjkljivosti.

NASTOP MLAJSIH SLIKARJEV V TRSTU

Pretekli teden so v Domu pristaniških delavcev razstavljali štirje mlajši slovenski slikarji: Franjo Germek, Josip Derganc, Stanko Zerjal in Emil Primožič, vsi doma s Tržaškega. Prva dva sta nekaj let obiskovala slikarsko akademijo, medtem ko sta ostala dva samouka. Skupno so razstavili kakih 70 del, večinoma akvarelov, olj, risb in grafik. O nekaterih razstavljenih delih lahko že trdimo, da se približujejo umetniškim stvaritvam, medtem ko druga ne spadajo na razstavo. Največ kakovostnih del sta razstavila Germek (Pred nevihto, Morje v megli, Pot skozi gozd) in Derganc (Ob drevoredu, Tihožitje, Ob reki). Nekaj dobrih slik imata tudi Zerjal in Primožič. Značilno za vse štiri razstavljalce pa je, da se ustavljajo zgolj pri boljšem ali slabšem oblikovanju zunanega, medtem ko do bistva, duše in značaja upodobljenega predmeta ne prodrejo.

Čelo Pertot

V začetku marca so v Zagrebu odprli razstavo 28 kiparskih del mladega slovenskega umetnika iz Nabrežine, Čela Pertota, ki je nedavno postal predavatelj na Akademiji umetnosti v Stockholmu. Razstavljeni kipi so izdelani v marmorju, bronu, svincu, lesu, sadri in vosku.

Koncert Damijane Bratuževe

Naša goriška rojkinja Damijana Bratuž priredi v soboto, 17. t. m., ob 20.30 v prosvetni dvorani bivše Mladike samostojen klavirski koncert. Na sporedu so Mozartove, Schubertove, Schumannove, Chopinove, Bravničarjeve, Debussyjeve in Rameaujeve skladbe.

To je prvi koncert priznane pianistke v njenem rojstnem mestu. Goriški Slovenci se ji bomo oddolžili s tem, da se udeležimo prireditve v polnem številu. Naslednji dan bo pianistka ponovila koncert za naše dijake.

Quadriennale v Rimu

Novembra so v Rimu odprli 7. Quadriennale upodabljače umetnosti. Razstavljaajo najvidnejši likovni umetniki iz Italije. Na razstavi so tudi dela slovenskih slikarjev Lojzeta Spacala, Bogdana Groma, Zorana Mušiča in kiparja Čela Pertota.

Pertot razstavlja majhen kipec v bronu (ženska pri umivanju). Drža sklanjajoče se ženske je zelo živa. Oblike telesa so krepko podane, a vendar ljubke.

Spacal razstavlja devet ksilografij. Dela so iz novejšega časa. V njih se je oddaljil od nekdanjega magičnega realizma. Njegovi motivi kakor Luna park, barke, kraški motivi, istrske soline se oddaljujejo od vsakega poslovanja, vendar potrjujejo stvarno poetičen svet v strogem slogu daleč od manire.

V razstavnem katalogu je predstavil Spacala znani umetnostni kritik Giuseppe Marchiori. Prireditelji so dali Spacalu na razpolago 12 m stene. Le redki umetniki imajo priliko, da lahko razstavijo na Quadriennalu toliko številu del.

Grom razstavlja sliko izdelano v batiku s kraškim motivom.

Mušič razstavlja devet večjih oljnatih slik. V vseh

delih odkriva svoj svet, ki je prešel že v sanje. Je samo še spomin na dalmatinske obale in ljudi v živopisnih oblekah. Vsakdo, ki si ogleduje njegova dela, se bo čutil, kje so ostali njegovi konji in žene, ki jahajo na mulah. Njegovi predmeti in figure postajajo nestvarni. Povsod prevladuje oranžna in rjava barva. V bistvu je Mušič sodoben slikar, ki si je ustvaril svoj osebni slog izven vpliva sedanjih modnih slikarjev, čeprav zadnja leta dela največ v Parizu.

— o —

14. in 15. aprila bo ljubljanska Opera gostovala v Celovcu. Priredila bo dve operni predstavi in baletni večer. Maja bo celovška Opera vrnila obisk z Egljovimi Carobnimi gosli.

Ljubljanska Opera se bo udeležila tudi mednarodnega festivala v Holandiji. Na festivalu bo nastopila s Prokofijevno opero Zaljubljen v tri oranže.

Pred kratkim je kot prva mapa v novo ustanovljeni zbirki Slovenski likovni umetniki izšlo Debnjakovo delo Grafika. Mapa vsebuje 23 črno-belih in barvnih grafičnih listov. Delo je izredno okusno izdelano, na finem papirju in v velikem formatu.

PROVINCA NASA MATI

Ljudje kot Marij Kogoj se ne rodijo vsak dan. Pa tudi umirajo ne vsak dan. In kadar umrejo? Kakšna je tedaj poslednja pot slovenskega genija? Opisal nam jo je skladatelj Karol Pahor v nekem časopisu: »V torek, 27. februarja, smo ga spremlili na njegovi zadnji poti. Malo nas je bilo. Mirno in brez hrupa se je pomikal skromni žalni spreved po zaledeneli poti od Zal proti Križu. Spustili so krsto v grob. Nikogar ni bilo, ki bi mu na grobu, na koncu poti, še zapel v slovo. Se dolgo smo stali ob grobu in težka misel nas je spreletala — ali še niso minili časi Frana Levstika, Ketteja, Murna, Cankarja, Groharja in drugih? Ali se od takrat pri nas ni prav nič spremenilo?»

Lahko se je tudi vse spremenilo, a provinca je ostala; slovenska kulturna provinca namreč. Slovenska provinca od Lendave do Stivana, kdo je že kdaj zapel tvojo slavo? Provinca, v kateri smo in se gibljemo, iz katere se hranimo, grizemo, ljubimo, trpimo, obupujemo, vriskamo, jočemo, hočemo! Vse se lahko spremeni, le ti boš ostala, nepremagljiva kot vreme. A še kadar bodo ljudje lahko prenesli burjo pod Krim in meglo na Kras, boš ti živela naprej, kako naj sicer mi sami živimo brez tebe, kaj naj dihamo če ne tebe, ob čem naj se pojimo, če nam vzamejo tebe, slovenska provinca? Kako naj omalovažujemo, podcenjujemo in precenjujemo, kako naj obrekujemo in ližemo, kako naj zavidamo, kako naj ostanemo provincialci brez tebe provinca? Ti naša krušna mati, ki si nas zbrala pod svoj plašč od Lendave do Stivana — kdo je že zapel tvojo hvalo?

ENA NASIH USOD

Zavil sem na kapucin v bar v starem mestu. Saj si lahko predstavljate tak lokal: vzdruže umazanije in dvomnosti, po ponesnaženih tleh zmečkani listki športne stave, ob točilni mizi, za katero živahno žonglira črnolasi natak, delavci, ženske neopredeljene starosti, kakšen mornar na prehodu skozi mesto, kakšen berač. Starec kakšnih sedemdesetih let, po čašen in nabuhlih lic, že pol pijan je nekemu improviziranemu krožku pripovedoval zgodbo iz svoje vojaščine pod staro Avstrijo. Pravzaprav je bilo iz njegovega razvezanega govorjenja, v katerem je bilo več kričavih kretanj kot besed, razumeti le, da se stavec z nepoeglim srdom znaša nad nekom, ki ga je takrat kot vojaka zmerjal s »Trottel«. In ko sem srebal kapucin, sem čutil njegovo desnico na svoji rami. »Du bist ein Trottel. Cusi me ga diti!« Skušal sem potegniti z njim proti tistemu grobnemu kaplarju, skušal sem ga pomiriti, rekel sem: »Sprechen Sie deutsch?« Saj veste, kako je pač, kadar se vam prilepi ob bok pijanec. »Anche slovensko.« Bilo je dovolj, da sem obrnil po naše, in že se mi je obesil. Sloveščino je govoril za slovo, kakor nekdo, ki grebe po spominu. Oči so se mu v pijanosti svetile, ko je pripovedoval. Delavec v kamnolomih, nato nosač v pristanišču, hčer je imel že omoženo, a sin je šel po svojih potih. Kakšnih? Trudno je pomahal z roko. A ko sem stopil iz bara, se je opotekel za mano. Skoraj sama sva bila v tisti uličici. Zlatarna je bila v zgodnjem popoldnevu zaprta. Dvoje tolsih mač: je greblo po ruševinah bližnje hiše. Kamen in smrad. Staro mesto.

»No, na svidenje,« sem rekel.

Stal je, ko da mi ima nekaj povedati, kar mu zdaj noče z jezika. Zdelo se mi je celo, da vidim v tistih pijanih očeh solze.

»Koliko let že nisem govoril...«

Da, ena od slovenskih usod, ki jih je požrla to mesto. Razumel sem. Krenil sem po uličici.

»Živeli Slovenci!« je zahreščalo za mano.

Se enkrat sem se ozrl za njim.

Lovil je ravnotežje, sam na tistem izgubljenem tlaču, in gledal za mano.

ZALOST IN VESELJE

Te dni sem čisto slučajno dobil v roke slovenski koroški tednik. Zalost in veselje sta me navdajala. Če bi hotel razložiti tisto žalost, bi moral začeti kar s poročilom o nekem pogrebu, kjer list izraža svoje sožalje »zaostalim« svojem. Toda žalosti bi bilo preveč, mnogo več kot veselja, zakaj ne bi torej poudaril poslednjega? In tri stvari so bile, ki so me razveselile: poročilo o vnetem literarnem delu slovenskih učiteljskihnikov iz Celovca, pozdrav, ki ga pošiljata listu člana dunajske opere, Slovenca Anton Dermota in Marjan Rus z gostovanja v Lizboni, in oglas, ki povprašuje po tekstilni prodajalki z znanjem sloveščine. Saj takšnega oglasa v Trstu menda še nisem bral.

POLIKARP

GOSPODARSTVO

ALI IMA CEPLJENJE PROTI SLINAVKI SMISEL?

V listu »L'Allevatore« (Živinorejec) z dne 4. marca priobčuje milanski vsenčiliški profesor Guido Finzi zelo zanimiv članek o cepljenju proti slinavki. Važno je predvsem poročilo, ki ga je dal francoski »akademiji znanosti« prof. Gaston Ramon, glavni ravnatelj mednarodnega urada za pobijanje živalskih kužnih bolezni. Ta ustanova deluje že 30 let in razpolaga s podatki s celega sveta. Poročilo se glasi:

»Ne v Nemčiji ne v Belgiji ne v Franciji ne v Italiji niso s tem načinom zdravljenja uspeli osvoboditi se slinavke, ki stalno razšaja. Cepljenje ima zelo omejen pomen; ne more nuditi splošne zaščite pred kužno boleznijo, ki se tako hitro širi in katere kužilo (virus) se neprenehoma spreminja ter menja svojo silo.

»Poleg tega ne smemo pozabiti, da s cepljenjem ne uničimo kužila (virusa) in da se bolezen zopet grozeče pojavi v kateremkoli trenutku, kot se sedaj godi v Franciji in v Italiji.

»Kolikor danes vemo, sedanje cepljenje ne more za dolgo časa preprečiti nastopa slinavke, ker je vpliv cepljenja kratkoročen in ne presega 6 mesecev.

»Poleg tega lahko postanejo vse rezerve cepiva nekoristne, ker nastopajo povrhu še nepoznane zvrsti kužila (virusov). V laboratorijih hranjena cepiva lahko tudi povzročijo podobne nesreče, kot so jih pred leti na Danskem.

»Samo z zakolom vseh obolelih in sumljivih živali je bilo mogoče iztrebiti slinavko iz Danske in Holandske. Le na ta način je mogoče uničiti virus slinavke in preprečiti njeno razširitev ter ponovne nastope. Tako se je tudi posrečilo znižati na najnižjo mero izgube. V državah pa, kjer se proti slinavki borijo s cepljenjem, cenijo izgube na več stotin milijard frankov, katerim je potrebno pristeti še stroške za cepljenje in drugo škodo. V tistih državah pa, kjer ob pojavi slinavke takoj zakoljejo obolele in sumljive živali, ne znašajo izgube več kot 10 milijard.

»Če hočemo torej iz Evrope iztrebiti slinavko, je potrebno posplošiti način borbe, ki je dal v raznih državah najboljši uspeh.

»Kljub temu ne izključujem za nekatere primere in v določenih okoliščinah cepljenja, a uporabljati bi morali mnogo boljše cepivo, ki bi moralo biti kontrolirano glede svoje učinkovitosti.

Tako je mnenje gotovo najbolj pristojnega urada in strokovnjaka. Prof. Finzi poziva visokega komisarja za higijeno in javno zdravje (videmski senator Tessitori), da se z vso resnostjo zavzame za velevažno zadevo.

SI POŠKROPIL SADNO DREVJE?

Najpozneje do 25. t. m. moraš breskve vdrgič poškropiti z raztopino modre galice in apna. Raztopina naj bo vsaj 2%, kar se pravi, da raztopiš na 100 litrov škropiva po 2 kg modre galice in enako količino dobrega, komaj ugašenega ali vsaj dobro ohranjenega apna. Navadno apno lahko nadomestiš z apnom »alba«, katerega primešaš po 40 dkg na vsak kg modre galice. Na to apno se lahko bolj zaneseš kot na navadno, doma gašeno.

Če ti ostane kaj škropiva, poškropi z njim marelice, češnje, slive in sploh koščicaste vrste sadnega drevja. Priporočljivo bi bilo sploh, da bi sadno drevje poškropil z raztopino modre galice, saj baker učinkuje tudi proti luknjičavosti listov na hruškah in jablanah. — Poškropi z isto raztopino tudi vrtnice.

Breskve moraš nujno poškropiti, drugače te bo kodravost listov jezila in žalostila.

Če nisi še izvršil splošnega zimskega škropljenja, ga lahko še opraviš. O tem smo svoj čas že pisali. Najbolj priporočljiva škropiva so »oleofos« in »tiobar« s »carposanom«. Zadnje škropivo umori kaparja in je posebno primerno za tista drevesa, katera navadno napadajo listne uši.

RAZKUŽITEV SEMENA

Naši kmetje na splošno razkužujejo s prahom Caffaro seme pšenice in koruze. Zelo pa bi bilo priporočljivo, da bi razkužili z istim prahom vsa semena, od graha in fižola do najdrobnejšega vrtnega semena. Za kg semena rabimo komaj 3 grame prahu Caffaro, katerega enostavno premešamo s semenom.

Na ta način se borimo proti rji na rastlinah, rja pa je velikanski škodljivec.

RAZKUŽI VRTNO ZEMLJO!

Razni črvi, bramorji, strune in drugi mrčes povzročajo v vrtu ogromno škodo in jezo. Tega mrčesa se obvarješ, če pri pripravljanju gredic, to je pri kopanju vrta, zemljo razkužiš z »geodrinom«. Ta uniči v zemlji vse živali razen krita.

Za razkuženje 100 m² zemlje potrebuješ samo ½ kg geodrina, katerega raztrosiš vrhu prekopane, a še ne izravnane površine. Prah lahko trosiš z roko, katero si pa moraš potem takoj umiti. Če pa imaš na rokah kakšno ranico, trosi geodrin s staro nogavico, vendar trosi tako, da ti ne bo oprasil obleke. Ne trosi zato geodrina v vetru.

Ko si zemljo razkužil, jo lahko takoj poseješ.

OD MRAZU RAZPOKANO SADNO DREVJE

ozdraviš, če vse razpoke skrbno zamažeš s pravim cepilnim voskom, ki je napravljen iz pristnega čebelnega voska. Razpoke pa predhodno razkuži z 2% raztopino modre galice, ki je lahko tudi brez apna.

CEPLJENJE SADNEGA DREVJA

Če hočeš, da bo cepljenje uspešno, mora biti podlaga mnogo bolj sočna (muževna) kot cepič. Slednji pa mora biti tako pritrjen na podlago, da se luba spajata in je tako omogočen prehod sokov iz podlage v cepič. Izvežbani cepivec na to vedno pazi in zato se njemu prav redko zgodi, da bi se cepljenje ne obneslo. — Če nimaš v zalogi pravočasno nabranih cepičev in jih nikjer ne moreš dobiti, jih sedaj odreži in shrani za 10 dni v mahu, na mrzlem, potem cepi. Verjetno je, da boš imel še vedno uspeh, če ravnaš tako.

ZARADI POZEBE NASTALO ŠKODO

cenijo v Italiji na skoraj 150 milijard lir. Najobčutnejše je zaradi pozebe trpelo cvetličarstvo, zatem vrtnarstvo, manj pa sadjarstvo. Od slednjega so najbolj prizadeti mandeljni, ki so bili v cvetju, in oljke.

Pri nas je nastala velika škoda tudi v vinogradništvu.

SMUCANJE

Najzanimivejše smučarske prireditve preteklega tedna so bila tekmovanja za Kandahar pokal, skakalne tekme v Kulmu in tradicionalni Vasa tek na Svedskem. Letošnji olimpijski prvaki so se povsod slabo odrezali in morda nismo hudobni, če trdimo, da so preveč počivali na lovoričkah.

V tekmovanju za Kandahar pokal je v smuku in v slalomu zmagal znani Avstrijec Molterer in s tem zasedel prvo mesto tudi v kombinaciji. Drugo mesto je osvojil Oberaiger, tretje pa Francoz Vauriel. Mnogi so mislili, da bo borba za prvo mesto med Sailerjem in Pravdo. Oba mojstra pa sta se slabo izkazala. V smuku se je uvrstil Sailer na 13. in Pravda na 15. mesto, v slalomu pa Pravda na 31. in Sailer šele na 38. mesto. Med ženskami je zmagala v smuku Italijanka Marchelli pred Švicarko Berthodovo, v slalomu je zmagala Berthod, drugo mesto pa je zasedla Avstrijka Frandl in 4. Marchelli. V kombinaciji je zmagala torej Berthod in tako dobila v zlatu izdelano črko K kot odlikovanje za zmago v kombinaciji. Častno drugo mesto je zasedla Marchelli in peto Minuzzo.

KULM

Za skupno oceno so računali štiri najboljše skoke od petka do nedelje opoldne. Ceprav so bili pristojni najboljši severnjaki, si je osvojil prvo mesto Nemec Werner Lasser. Presenečenje je toliko večje, ker bi prej pričakovali, da se bo to posrečilo znanemu Glassu, ki je tudi dosegel najdaljši skok — 129 metrov. Ker pa je malo podrsal po snegu, je izpadel iz tekmovanja. Drugi je bil Finec Heinonen, za njim dva Norvežana, 5. in 7. mesto sta zasedla dva Avstrijca in šele na 21., 24., 25. ter 31. mesto so se uvrstili Jugoslovani Zidar, Rogelj, Langus in Sakšida.

VASA TEK

To je tradicionalni tek od Saelena do More. Proga je dolga 86 km in tekmovalo je nič manj kot 816 smučarjev. Olimpijski zmagovalec na 50 km Jernberg je zasedel šele 3. mesto. Zmagal je 31-letni švedski drvar Johnson, ki je pretekel 86 km v času 5 h 23' 36".

Sportni pregled

NOGOMET

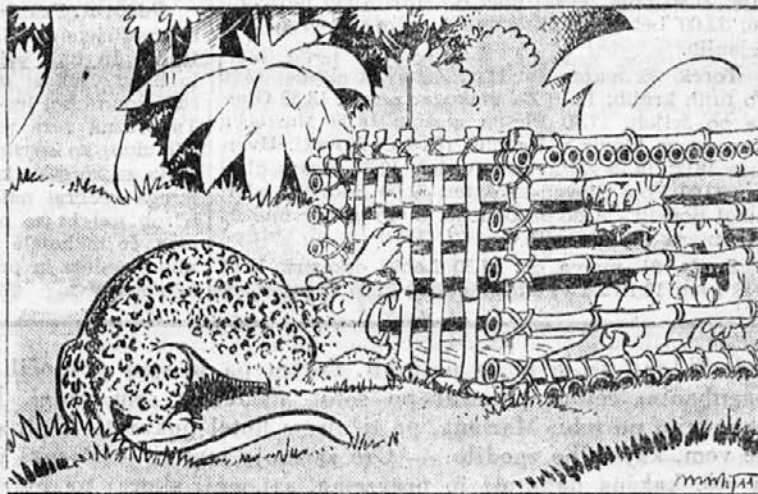
Zanimivost pretekle nedelje: kar pet neodločenih izidov in zelo malo golov! Moti se pa tisti, ki misli, da ni bilo v tem kolu zanimivih iger. Sijajno se je izkazal Inter, ki je premagal v Milanu domače moštvo, državnega prvaka. S tem je postal resen tekmelec za drugo mesto, saj zaostaja za nedeljskim premagancem Milanom le za 2 točki. Dobro se je odrezala Bologna, ki je izenačila v Firencah s samo Fiorentino. Triestini pa se že pozna utrujenost. Izgubila je v Trstu dragoceno točko z Atalanto. Boj za predzadnje mesto je vedno bolj oster. Ostali izidi: Genoa - Padova 0:0, Juventus - Sampdoria 2:2, Lanerossi - Torino 1:0, Pro Patria - Napoli 0:0, Spal - Novara 2:0.

V Jugoslaviji je pa kar deževalo golov! Junak dneva je bil igralec Partizana Milutinović, ki je v tekmi proti Budućnosti 6-krat potresel nasprotnikovo mrežo. Ni čudno, da je bil izid tekme 9:0. Uspešno je bilo tudi moštvo Crv. zvezde proti Veležu. Ceprav ni imelo takega uspeha kot Partizan (3:1), je še vedno ostalo na prvem mestu v lestvici, dasi imata oba po 24 točk. Ker ima tretji na lestvici Radnički le 19 točk, se bo borba za prvo mesto verjetno odigrala le med nosilcema lestvice. Ostali izidi: Hajduk - Zagreb 3:3, (0:2), Dinamo - Vojvodina 3:1, Spartak - Sarajevo 4:0, BSK - Radnički 4:1.

Omeniti moramo nogometno srečanje predstavništva italijanske in grške vojske v Neaplju. Zmagal so prvi s 3:0. Lep uspeh je doživel v sredo tudi BSK, ki je — okrepljen z Milutinovićem — premagal odlično madžarsko moštvo Kinizsi kar s 4:0. Ne smemo pozabiti, da igra v tem moštvu pravej članov madžarske reprezentance. Kroma mednarodnih srečanj pa je bila tekma med Svico in Belgijo v Bruslju. Proti pričakovanju so zmagali Švicarji s 3:1.

16

Za naše najmlajše Zvitorepec v Afriki

9 NA TIROLSKEM GRADU

»Ne — ne tako —«, je šepetala tiho in obupno.

Počasi se je obrnil. Še nikoli ni Marlena videla obraza, tako polnega bolesti. Nekaj sekund sta si zrla v oči. Počasi, opotekajoč

se je stopila proti njemu. Ni se ganil. Nenadoma pa je dvignil roko in jo potegnil k sebi. Ustnice je pritisnil na njene in jo je poljubil, ko da omaguje od žeje.

»Marlena«, je šepetal, »Marlena ne smeš me zapustiti!«.

Sedela je v njegovem naslanjaču, on je klečal ob njej in naslanjal glavo na kolena. »Andrej«, je dejala neskončno nežno in ga je božala po laseh, »ne bom odšla, če ti nočeš.«

Pogledal je k njej in ji ovil roko krog vratu. Tako težko je, kar želim od tebe — vem. Že poleti, ko si sedela tu ob meni — kako rad bi se dotaknil tvojih las, pogladil tvoja lica, poljubil tvoja

usta. Vedel sem, da ne smem, da se ti ne zgodi ko — Gini.

Nikdar več nisem hotel kakega človeka privezati nase. Večkrat sem ti dejal: nad nami ni blagoslova. — Potem je prišel nastop z mojo materjo. Oh — ona ima ostre oči. Tudi če ni bilo nič med nama, me je spregledala. Zaprepaščen sem bil nad njenimi besedami. Opazil sem, da sem šel predaleč, — čeprav le v mislih. Boril sem se sam s seboj, izogibal se sebe. Končno sem upal, da mi bo zadostovala že sama zavest, da si v bližini. Nihče naj bi ničesar ne zvedel o mojih čustvih — ti najmanj. Potem si me hotela zapustiti — in sem se zrušil.

»Toda, čemu si bežal pred menoj, Andrej? Čemu si se mučil — povedal bi mi bil,« je odgovarjala in ga gledala z vlažnimi očmi. »Oh, Marlena, vprašuješ me? Me ne poznaš še dovolj, da bi vedela, kako težek in včasih neznosen človek sem.« »Dvignil se je in hodil gor in dol po sobi.

Marlena se je nasmehnila. »Tako neznosen menim, da nisi.« Hipoma se je zresnila in dodala: »Mislim pa, da si se sam zakopal in preveč mislil na preteklost, kaj ne?«

»Morda imaš prav,« in je prisedel k njej ter jo prijel za roko. »Sam opažam, kako se zapiram in postajam odljuden. Čutil sem, da si edini človek, ki bi me iz tega rešil, s tvojim pogumom, s tvojo toplino.«

»Pogum me zapušča,« je tiho šepetala. Ni poslušal njenih be-

TEDENSKI KOLEDARČEK

18. marca, **nedelja**: 5. postna, tiha; Edvard
19. marca, **ponedeljek**: Jožef
20. marca, **torek**: Klavdija, Aleksandra
21. marca, **sreda**: Benedikt, Serapion
22. marca, **četrtek**: Lea, Katarina
23. marca, **petek**: Zalostna Matj božja, Oton
24. marca, **sobota**: Gabrijel, Marko

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 14. marca si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	638—640 lir
avstrijski šiling	24—25 lir
100 dinarjev	85—90 lir
100 francoskih frankov	157—162 lir
funt šterling	1640—1700 lir
nemško marko	149—151 lir
švicarski frank	148,50—149,50 lir
žlato	728—730 lir
napoleon	4700—4800 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 18. marca ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše: Niko Kuret; »Lisica zvitoepka«; 12.30 Koncert operne glasbe; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Glasba za naše malčke; 17.00 Slovenski zbori; 18.00 Liszt: Koncert št. 2 za klavir; 19.15 Problemi naših in preteklih dni; 20.30 Rossini: »Viljem Tell« opera v 4 dejanjih.

Ponedeljek, 19. marca ob: 9.00 Izbrana glasba za godbo; 10.00 Prenos maše; 11.08 Glasba Jochanna Straussa; 12.00 Opoldansko predavanje; 12.45 Poje Slovenski oktet; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Koncert operne glasbe; 16.00 Radijski oder: Janko Keršnik: »Testamenta«, igrajo člani SNG; 18.00 Koncert: basista Antič; 21.00 Poje zbor Slovenske filharmonije; 21.40 Poje ženski duet ob spremljavi harmonike; 22.00 Lehar: »Luksemburški grof«, opereta v 3 dejanjih.

Torek, 20. marca ob: 11.30 Zabavna glasba; 12.00 Po tujih krajih; 12.10 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Martucci: Koncert za klavir v B-molu; 19.00 Cajkovski: Uvertura 1812; 19.15 Zdravniški vedež; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Poje Slovenski oktet; 21.00 Radijski oder: Luigi Bonelli - Aldo de Benedetti: »Pregnane muhe«, veseligrav v 3 dejanjih.

Sreda, 21. marca ob: 11.30 Lahki orkestri; 12.00 Naš svet; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.55 Jugoslovanski

ski motivi; 13.30 Lahke melodije igra duo Harris-Primani; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Mendelssohn: Koncert za violino v E-molu; 18.30 Radijska mamica; 19.00 Bizet: »Lepa deklica iz Perth«; 19.15 Radijska univerza: Pomenki o kulturi; 20.00 Poje ženski tercet Metuljček; 21.00 Iz slov. književnosti in umetnosti; 21.15 Operne arije; 22.00 Plesna razmišljanja; 22.15 Puccini: »Suor Angelica«, opera v 1 dejanju

Četrtek, 22. marca ob: 11.30 Zabavna glasba; 12.55 Fantazija dunajskih operet; 13.30 Lahke melodije; 18.00 Mozart: Koncert za violino v A-duru; 19.15 Sola in vzgoja; 19.30 Priljubljene melodije; 20.30 Koncert operne glasbe; 21.00 Dramatizirana zgodba: Mihael Jeras: »Poskus v jetnišnici Sa'nt Etienne«; 22.15 Borodin: Simfonijski št. 2.

Petek, 23. marca ob: 11.30 Lahki orkestri; 12.00 Življenja in usode; 12.10 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Rahmaninov: Koncert št. 1 v Fis-molu; 18.30 Z začarane police; 18.40 Koncert tenorista Fokornja; 19.15 Radijska univerza: Velike pridobitve indus rijske kemije; 21.00 Prireditve in umetnost v Trstu; 21.30 Poje moški kvintet; 22.00 Plesna razmišljanja; 22.35 Paganinijeve skladbe.

Sobota, 24. marca ob: 11.30 Zabavna glasba; 12.00 Rastlinske dišave in začimbe; 12.55 Jugoslovanski motivi; 13.30 Pestra operna glasba; 14.45 Igra ritmični orkester Swinging Brothers; 15.05 Slavni pevci; 16.00 Sobotna novela; 16.40 Kavarniški koncert orkestra Pachiori; 17.00 Giordano: izvleček iz opere »Fedora«; 19.00 Slovenske lirčne pesmi; 19.15 Sestane s poslušalkami; 19.30 Pestra glasba; 21.00 Poje kvintet z Opčin; 21.20 Cajkovski: Romeo in Julija; 22.00 Paganini: Koncert št. 1.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 213: Od kod prazna vera, da prinaša konjsko kopito srečo? Ba'e je ta prazna vera zelo razširjena posebno v južni Italiji.

Odgovor. Praznoverje o konjskem kopitu je splošno razširjeno, v Nemčiji morda še bolj kot v južni Italiji. In tudi pri nas lahko najdete pred hišami in hlevi večkrat obešeno konjsko kopito, kakor ga tudi dobite kot lepotično obeso pri mnogih ženskah. Ta prazna vera je stara tisočletja in izhaja od tistih dob, ko so smatrali konja za sveto žival. Kar velja za konjsko kopito velja tudi za trizob, na katerega večkrat nalepite pred vhodnimi vrati. Na ta trizob naj bi se napičili hudobni duhovi ali coprnice, če bi hotele v dotični hiši mučiti ljudi s težkim spanjem in podobnim. To in podobno so ostanki poganstva.

Vprašanje št. 214: Ko je umrl moj stric, ki je bil brez otrok, je zapustil ženi dosmrtni užitek celo nega premoženja, ter mene določil za ednega naslednika. Nedavno je tudi teta umrla brez testamenta. Iako da s premoženjem lahko sam razpolagam. Sedaj pa so se oglasili tetini sorodniki in hočejo del dedščine. Saj nimajo nobene pravice!

Odgovor: Tetini sorodniki nimajo nobene pravice do premoženja, ki je bilo last Vašega strica. To je samo Vaše. Imajo pa pravico do dedščine onega premoženja, ki je bilo tetina last. Sem spadajo nepremičnine, če je bila teta nanje vknjižena, in premičnine, ki niso bile stričeva last. Spada pa sem tudi denar, ki bi ga teta mogoče zapustila, kakor tudi še neporabljeni pridelki s premoženja, od katerega je imela užitek. Do vseh teh dobrin nimate Vi nobene pravice, temveč le tetini sorodniki.

SLOVENSKO GOSPODARSKO UDRUŽENJE

vabi svoje člane na peti redni občni zbor, ki bo v nedeljo, 18. marca, ob 9. uri v glavni dvorani Tržaške zbornice za trgovino, poljedelstvo in industrijo v ulici Borsa šte. 2.

DNEVNI RED

1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika
 2. Poročilo nadzornega odbora
 3. Razrešnica dosedanemu odboru
 4. Volitve izvršnega upravnega in nadzornega odbora
 5. Sprememba čl. 1. in čl. 8. pravil združenja
 6. Slučajnosti
- Priporočamo članom, da se letošnjega občnega zbora z gotovostjo udeležijo zlasti še, ker sovpada letošnji občni zbor z 10-letnico obstoja združenja.

DRUSTVO PRAVNIK V TRSTU vabi člane in prijatelje na predavanje o novem jugoslovanskem zakonu o dedovanju, ki ga bo imel v petek, 16. t. m. ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v ulici Roma 15 profesor ljubljanske univerze g. dr. Alojz Finžgar. Vstop proti vabilu. Vabila bodo na razpolago v Gregorčičevi dvorani v četrtek in petek, 15 in 16. t. m., od 19.30 do 20.15.

Odbor

Izdaja Konzorcij Novega lista

Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska zadruga tiskarjev »Graphica« z o. z. v Trstu
Ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

sed. Sklonil se je in jo poljubil. Potem pa je spet poskočil in z nagubanim čelom pokazal po sobi. »Natanko sem vedel, kako hrepenim po tebi, Marlena, pa ti nisem hotel pokazati. Tudi sedaj ne vem, kaj se bo zgodilo. — Gre za mojo mater. — Poznaš jo — ti veš, kakšna nadutost jo prevzema, saj meji skoraj na blaznost. Z navadnim merilom je ne moremo meriti. Ona — bi te gnala v smrt, če ve, da se ljubiva,« je mrko in težko končal.

»Dostikrat sem premišljeval,« je spet pričel, »da bi zbežala kam v Nemčijo ali na jug. Toda mislim, da bi naju njeno sovraštvo zasledovalo do skrajnih mej sveta. Pa tudi zvezan sem z njo. Jaz sem zadnji iz rodu. Si morda zvedela, da sta moj oče in brat kmalu drug za drugim prišla ob življenje?« Njegov glas se je tresel od razburjenja. »Potem sem se vrnil iz vojne — z Gino. Ona je umrla. In jaz sem privezan na mater,« je mrko končal.

Marlena je vstala in ga objela. »Andrej! Privezan? Kakšna beseda je to? Gotovo moraš materi pomagati — toda brezmiselno ji žrtvovati življenje?« je obupano vzkliknila. »In vendar, Marlena, nimam izbire. Moja mati ima neverjetno moč,« je tiho govoril.

Marlena ga je prepadena gledala. »Ti si pod njenim strašnim vplivom. Ti se je moraš rešiti — pa bodi ji dolžan karkoli!«

On se je obrnil in jo z vzdihom pritisknil nase. Vse dolgo zadržano čustvo je zlil v ta objem.

»Morava narediti načrt, draga,« je zaječal.

»Boš vzdržala še kaj časa tu gori, ne da bi kdo zvedel za najino ljubezen? Nisem bojazljivec — a tako mora biti. Rekel sem ti že — moja mati je zmožna tebe uničiti, če le zasluti resnico.«

Tudi ona je to čutila, a ni spregovorila besedice. »Delal bom,« je nadaljeval, »dokler ne bom ustvaril mirnega kotička, kamor se bomo ti, jaz in Mihael mogli umakniti. Zdaj ko vem, da me

imaš rada, se mi bo to posrečilo. Mora se!« je trdno končal. Nato jo je plašno pogledal: »Ali bi raje čakala name spodaj v dolini?«

Odmajala je z glavo: »Ne — ostala bom pri tebi. Zdaj bo vse lažje.«

»Hvala, Marlena, tisočera hvala. — Ko si prej povedala, da hočeš od tod, se je zadnje upanje v mojem življenju prelomilo. Nobenega smisla bi več ne imelo. Mislim sem vedno le nase. Nisem pomislil, kako neznosno je zate življenje tu gori! Zdaj bova vsaj večere skupaj užijala, kaj ne?«

Srečna ga je pogledala. Vse je hotela zanj žrtvovati; predvsem je namesto njega hotela prenesti borbo z materjo. Zdaj ko je bila gotova njegove ljubezni, ne bo podlegla.

Ponoči je nastopila zmrzal in je začelo lahno snežiti. Ko se je Marlena naslednje jutro zbudila in je pogledala skozi okno, utrujena, a polna sladke in tesnobne sreče, je zazrla svežo zimsko naravo. Mrzli zrak ji je dobro del. Hitro se je oblekla. Komaj je čakala, da ugleda Andreja.

Opoldne je brez strahu sedela baronici nasproti. Niti ni pohlevno pobežala oči pred njenim prežečim pogledom. Enkrat pa je le preletel mrzel drget vse njeno telo, ko je opazila, kako se stankine oči plazijo od nje na sina. Potem se je Marleni zazdelo, da je še bolj stisnila ustnice in da šviga iz baroničinih zenic mrzel plamen. Andrej jo je bil opozoril, da vidi mati skozi človeka. Mar ju je spregledala?

Naslednji dan je bil lep in jasen. Ko je sedela z Mihcem pri učni uri, je nenadoma zaslišala z dvorišča bučno smejanje. Deček, ki v gradu kaj takega sploh ni še slišal, je planil k oknu.

(Nadaljevanje)